ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Виноград Господњи

Година тринаеста | Број 3 | Нови Сад | О Крстовдану 2017. | Бесплатан примерак

Крсту Твоме клањамо се, Христе,
и свето Васкрсење Твоје славимо!

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког Господина др Иринеја

Лист православне Епархије бачке

Година тринаеста, број 3.
Нови Сад, о Крстовдану 2017.

Уредник:
Протојерej Милован Миодраговић

Чланови уредништва:
Протојерej-ставрофор Миливој Мијатов
Протојерej Владан Симић
Протојерej Жељко Латиновић
Протонамесник Милорад Мировић
Презвитер Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешевић
Катихета Данило Михајловић

Уредништво:
Змај-Јовина 4, 21000 Нови Сад
Електронска адреса:
vinogradgospodnji@gmail.com
www.eparhija-backa.rs

Техничка обрада и штампа:
Принт студио ИН, Нови Сад

Тираж:
12.000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице Српске, Нови Сад 271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист Православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник протојерej
Милован Миодраговић - год. 1, бр. 1 (1976) - год.
25 бр. 82 (2000); Год. 1, бр. 1 (2001) - Нови Сад:
Епархија Бачка, 1976-2000; 2007 - 29 цм
Четири пута годишње, - Први бројеви објављени
под насловом: Драгим мојим парохијанима

ISSN 0353 / 1783, COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

ОСМИ ДАН
Образ Божји – дисхармонија
и хармонија у човеку 3

РАЗГОВОР
Епископ бачки Иринеј,
Уверен сам да ће дијалог
о Степинцу бити настављен 5

ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ
Свети владика Николај,
О Светим анђелима 7

ИЗ ЛЕТОПИСА
Светођурђевски храм у Темерину 10

ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ
Епископ Лукијан Мушицки
(1828 – 1837).....12

СТАРЕЧНИК
О неосуђивању ближњих 14

ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ!
Црква Христова 16

ДОБРОТВОРНА ДЕЛАТНОСТ
Мисија Епархије бачке 17

ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ
Како да час веронауке
буде занимљивији 18

АКТУЕЛНОСТИ 19

ОБРАЗ БОЖЈИ – ДИСХАРМОНИЈА И ХАРМОНИЈА У ЧОВЕКУ

Хришћанска философија владике Николаја Велимировића

Прва мисао Владичина о човеку јесте да је он од Бога створено биће које је позвано и призвано да заједничари са Њим. Човек је „образ" или икона Живога Бога, микрокосмос, јер се у њему налазе сви елементи света, али и макрокосмос, јер возглављује и обухвата цео свет. Човек је центар и веза свих ствари. Њему је дато да упозна њихов смисао – логосе твари. Цео свет је један гигантски организам у коме је човек центар. Свет је у себи екран који изображава своје божанско происхођење. На њему је отиснут божански печат. Човек као центар тога света јесте икона и образ невидљивог Бога. Између видљивог и невидљивог света постоји саодност. Видљиви свет са свим својим појавама, са самим човеком и његовом структуром психофизочког организма, јесте један чудесни знак на коме су исплетени знаци вечног битија.

Човек је створен после свих ствари од отпадака свих ствари. Он је пун ствари и ствари су пуне њега, зато он мора да броји и да се броји. Овим Владика жели да каже да је човек микрокосмос и макрокосмос, да је биће односа и заједнице. Бог, свет и човек су троједно питање. Ако Николај не прихвата, као платоничари и Његош, преегзистенцију душа, он ипак заговара неку преегзистенцију човека. „Прими ме у Себе, Сине Јединородни, да будем уједињен с Тобом као што бејах пре стварања света и пада", вапије Николај у *Молитвама на језеру*. Ово упућује на закључак да човек постоји од вечности у уму Божијем, а да се стварањем само конкретизује. Будући да је он образ и икона Божија, словесно биће, он се сећа тог првобитног стања. Сећа се те неисказане радости и блаженства, и чезне да се поврати у то првобитно стање које је изгубио доласком у овај свет и падом у грех.

Идеја о образу Божијем у човеку стално је присутна у библијској и светоотачкој мисли. Николај ту мисао одатле и преузима. Шта он све под тим појмом подразумева, тешко је рећи. У сваком случају, то није једнозначан појам.

Најчешће се подразумева *духовност* и *разумност*. Такво значење образа Божијег налазимо у делима Климента Римског, Климента Александријског, Оригена, Методија Олимпијског, Атанасија Великог, Кирила Јерусалимског, Василија Великог, Григорија Богослова, Григорија Нисског, Макарија Египатског, Василија Селевкијског, Максима Исповедника и Јована Дамаскина. Образ Божији је некад код Николаја исто што и *слобода воље*. Ни та мисао није нова. Срећемо је код Кирила Јерусалимског, Григорија Нисског и Јована Дамаскина. Суштину образа Божијег у човеку Владика некад види у *бесмртности,* као што су то видели Татијан Асирац, Климент Александријски, Јо-

Осми дан

ван Дамаскин. Лик Божији се огледа у човеку кроз његов почетни положај у свету, у тежњи ка природном усавршавању – светости. Још се изображава и у творачкој способности човека. Човек кроз лик Божији у себи изображава, у својој духовној структури, пријемчивост за божански живот.

Поседовањем образа Божијег у себи човек се разликује од свих осталих бића и створења, то чини његову суштину као најсавршенијег бића у космосу. Ваља истаћи да је некад појам *образ Божији* синоним за душу или дух. Сва ова наведена значења образа су истовремено особине душе и духа. Тако не треба да збуњује што на једном месту Николај каже да је образ Божији суштина човекова, а на другом да је то његов дух или душа.

Већ је истакнуто да Николај заступа трихотомичну структуру људског бића. Човек је састављен од духа, душе и тела. Дух је у души, душа у телу, тело у свету. Дух је покретач душе, душа је покретач тела, а тело је покретач других тела. До пада у грех дух, душа и тело су били у хармонији, у јединству. Грехом је изазван њихов међусобни рат, грех је учинио човека дисхармоничним.

Човек је створен по лику Вечне Иконе, створен је таквим да у њему све буде у равнотежи, хармонији. Равнотежа мора да постоји између душе и тела, између божанске благодати и човекове слободе.

Првобитну хармонију човек је нарушио падом у грех. Тада је нарушена не само унутрашња хармонија људског бића већ и однос према Богу и свету. Лик Божији је помрачен. Чула, разум, ум и срце су постали извор самообмане и лажи. У том обезличеном, обезбоженом и огрехovљеном стању човек живи у дисхармонији са самим собом и са целим светом. Док је био у стању хармоније, знао је суштину и смисао живота, радовао му се. Падом у грех он више не зна суштину живота и доживљава га као мучење и несрећу. У првобитном стању хармоније, док је био у јединству са бескрајним божанским Бићем, човек се осећао снажним и телесно здравим. Благодатно јединство са Богом чинило је човека пророком, видовњаком, мудрацем, чудотворцем и спасиоцем. Божански Дух је бескрајан, али и људски то постаје ако је у заједници са Њим. Својим духом човек чини јединство са Богом, а својим телом са физичким светом. То је хармонија. Божански и људски живот су слични. Разликују се само по ступњу. Божански је само савршенији и интензивнији.

Без Бога, у стању дисхармоније, човек је исувише слаб. Што је најтрагичније, он је тада биће смрти, а с тим се, опет, човек не мири, већ стално узвикује: „Није оно човек што се може сместити у гроб, но оно што се не може сместити ни у васиону". Зато Бог мора да буде ближи човеку и од његовог крвотока. „Бог изнад свега, а човек пре свега. То је тема Христова Јеванђеља, цело Откровење Господа Христа односи се на ова два предмета: на Бога и на човека. Својом Личношћу он је јавно и јасно показао и какав је прави Бог и какав је прави човек. Од тада је Христос постао огледало сваког човека", каже Николај. У Христу је објављена сва лепота и хармонија човека, сва пуноћа његовог битија. Пут из постојећег огрехovљеног, безличног и дисхармоничног стања у хармонију, пут од смрти у живот, пут је охристовљења и отројичења. Богочовек Христос је излаз из свих безизлаза, пут из свих беспућа. Без Њега је човек чудовиште, наказа, промашено биће.

Протојерej-ставрофор др Радован Биговић,
Од Свечовека до Богочовека,
Београд 1998, стр. 232-236.

Епископ бачки Иринеј

УВЕРЕН САМ ДА ЋЕ ДИЈАЛОГ О СТЕПИНЦУ БИТИ НАСТАВЉЕН

Заједничко саопштење мешовите Комисије која је разматрала лик и дело Алојзија Степинца изазвало је различите коментаре. Овај документ, објављен након последњег, шестог заседања у Ватикану, у делу јавности протумачен је као попустљивост представника СПЦ, јер су изостале формулације из којих би се видело због чега је за српску страну неприхватљиво проглашење Алојзија Степинца за свеца. Најконтроверзнији детаљ је што се заједничко саопштење појавило у две верзије.

У „хрватској редактури" наведено је да је Степинац „живео и службовао у посебно тешком историјском преиоду", док се у српском преводу са италијанског тај период назива „посебно проблематичан". У верзији саопштења Хрватске бискупске конференције Степинац је „угледан католички пастир", а у саопштењу које је објавила СПЦ – „важан католички пастир".

О томе како је текао последњи састанак у Ватикану и шта се даље може очекивати, за Политику говори епсикоп бачки Иринеј, портпарол СПЦ и члан мешовите комисије.

Хрватски медији тврде да је текст коначног саопштења саставио отац Бернард Ардура, председник папског већа за историјске науке. Да ли је то тачно или су текст усагласили представници обе Цркве?

Као што и сâм наслов текста о коме је реч каже, Саопштење је заједничко. У његовој изради су, какво је и правило, учествовале обе стране. Наравно, значајно је допринео и модератор, отац Бернард Ардура. Сматрам, као, уосталом, што и Ви негде рекосте, да је текст избалансиран, да ниједна страна, ни ми ни наши саговорници из Римокатоличке Цркве у Хрватској, не може да тврди да је у Саопштењу, по његовом слову или духу, нечији став преовлађујући. Ми такве амбиције нисмо имали. Довољно је што је наведено следеће: „Дошло се до закључка да су различити догађаји, наступи, списи, ћутање и ставови још увек предмет различитих тумачења. У случају кардинала Степинца, тумачења која су углавном давали католици Хрвати и православни Срби остају и даље различита".

Накнадне фабуле о ауторству текста, затим покушај мењања смисла заједничког Саопштења тенденциозно погрешним преводом, да не кажем фалсификатом, хијена тумачења, како би се у Загребу казало, и на таквим тумачењима утемељене прогнозе имају за циљ да окуражe хрватске заговорнике канонизације, можда и да покушају да утичу на Ватикан. По мом схватању све је то кратког даха, да не кажем бесмислено. Наравно, што се тиче одговорности према нашем делу Мешовите комисије и према колегама из Хрватске, према теми којом смо се бавили у протеклих дванаест месеци, то што неки у Загребу својим коментарима чине није коректно. Додуше, не могу да тврдим да је садржина њиховог тријумфализма и прогнозâ равна садржају и трајању дечјег луфт-балона, али могу да тврдим да су аргументи српског дела Комисије били засновани на документима и необоривим чињеницама, макар шта да

Разговор

о томе пишу или изјављују појединци у Загребу.

Какве су аргументе саопштили представници СПЦ и српски историчари о контроверзној улози Алојзија Степинца у Другом светском рату и да ли су они довољни, с обзиром на то да Ватикан није дозволио отварање својих архива о Степинцу?

Са православног становишта, а верујем и хришћанског уопште, апсолутно смо сви у нашем делу Комисије, епископи и експерти историчари, наступали одговорно и савесно, без мржње и пристрасности. Аргументи које смо изнели – историјски, теолошки и други – по нама су више него довољни. Са друге стране, нама је разумљиво оправдано интересовање наше јавности и медијâ за доказе и аргументе које смо изнели. Али, јавности и медијима треба да буде јасно да би изношење наше аргументације сада било контрапродуктивно.

Зашто би било контрапродуктивно, када је дијалог окончан?

Зато што поштујемо договор да се до окончања процеса не износи садржај разговорâ, а процес није окончан, још увек траје! Када дође време, сав материјал Комисије биће објављен и доступан. Медијско мешање у целу ствар може само да произведе замешатељство. Али ипак, ако хрватски партнери у дијалогу наставе да износе, понекад веома једнострано, садржај разговорâ пре времена, као што су, нажалост, неки од њих већ почели да чине, мораћемо и ми да реагујемо на одговарајући начин.

СПЦ дакле очекује наставак разговора две Цркве?

На општем плану, Српска Православна Црква не живи у некаквој паралелној стварности нити у изолацији у односу на васељенско Православље и на хришћански свет у целини. Сведоци смо живог и, у многим областима, плодотворног дијалога Православне Цркве са Римокатоличком на различитим нивоима, од локалног до универзалног. Идућег септембра, например, одржаће се следеће заседање делегацијâ за званични богословски дијалог између двеју Цркава, у којем учествује тридесет теолога из свих помесних Православних Цркава и тридесет теолога из читаве Римокатоличке Цркве. Овај дијалог је у функцији разматрања кључних питања учења о Светој Тројици и учења о Цркви. Следствено, дијалог двеју Цркава није и не може бити завршен. Када је реч посебно о дијалогу на тему Степинца и његове улоге пре, током и после Другог светског рата, сматрам да он треба да буде, у овом или оном институционалном оквиру, настављен, проширен и продубљен. Надам се да ће тако и бити.

Да ли ће Ватикан прогласити Алојзија Степинца за свеца, или мислите да ће се папа Фрања од тога уздржати, због чињенице да би то нарушило односе не само две Цркве већ и Србије и Хрватске, као и Србије и Свете Столице?

Да ли ће Степинац бити „проглашен за свеца", односно канонизован, то не знам, као што то за сада не зна ни било ко други. Одлука је у надлежности папе Фрање. Шта пак наша Црква – дакле, и ја лично – о том питању мисли, јасно је из службених писама наше Цркве папи и из његове задивљујуће одлуке, донете на основу неприхватања могућности Степинчеве канонизације од стране Српске Православне Цркве, да се канонизација одложи, а проблематика која се ње тиче одговорно размотри у дијалогу српских и хрватских епископа и историчара у оквиру Мешовите комисије. Напомињем да у Европи и свету постоје и римокатолици, па и један број хрватских католика, који се из начелних моралних разлога противе тој канонизацији, што се код нас, углавном, не зна.

Архивска грађа и научна литература о овој теми практично су неисцрпне, а рок од годину дана прекратак. Уз то ваља сачекати и отварање свих до сада затворених ватиканских и неких других архива. Стога сам уверен да ће започети дијалог бити настављен, било у форми продужавања мандата Комисији било пак у некој другој форми. Уосталом, видећемо.

Овде не би требало да пресуђују међудржавни или међунационални односи. Треба да пресуди историјска истина и само истина. Нико други и ништа друго!

Извор: „Политика", 21. јул 2017, стр. 1 и 7.

Свети Владика Николај

О СВЕТИМ АНЂЕЛИМА

Свети анђели су, браћо, пријатељи наши. Кад бисмо ми били чистији и праведнији него што смо, ми бисмо могли рећи чак да су анђели браћа наша. Тело наше смета нам, да их видимо; греси наши спутавају нас да осетимо близину њихову. Но, ако нам је засад ускраћено виђење анђелâ Божјих, наложена нам је вера у њих, прописано поштовање и препоручено слављење ових дивних славопојаца Творчевих. За сада, велим, ускраћено нам је виђење светих анђела, али не заувек. Када смрт свуче с наше душе свој смртни телесни покров, ми ћемо се срести с њима лицем у лице и уместо вере опет ће бити виђење. О, колика ће бити радост наша када се душе наше ослободе овог прогонства и сусретну с небеским грађанима, с овим синовима Божјим, који не знају за грех, ни за старост, ни за смрт, ни за сва ова проклетства по којима ми газимо у овом свету као по трњу!

Но, за сада нам остаје вера. Вера пак наша у анђеле није основана на машти људској него на сведочанству Божјем преко светих и праведних људи којима је било дато од Бога да виде анђеле.

Праведном Авраму јавила су се усред дана Три Анђела када су му објавили рођење сина Исака. Њих је видела и Сара, жена Аврамова, која их је угостила. Па му се опет јавно показао анђео, када га је одвратио да не приноси на жртву Богу свога јединца сина.

Праведном Лоту јавила су се два анђела у Содому и извели га из града пре него што је казна Божја пала на тај град.

Јаков је у сну видео лествицу од земље до небесâ, а анђеле како силазе и улазе по тој лествици.

Валам, путујући, видео је на путу анђела с голим мачем у руци спречавајући га да иде и пророкује против народа Божјега.

Исусу Навину јавио се Арханђео Божји пред Јерихоном. И кад га је Навин упитао ко је он, добио је одговор: *војвода војске Господње.*

Гедеону се јавио анђео Божји на гумну при вршају пшенице и упутио га да поведе народ против непријатеља. Уплашени Гедеон, прост тежак, повика: *ах, Господе Боже, видех анђела Господњега лицем к лицу!*

Родитељима Самсоновим јавио се анђео Божји и прорекао им рођење сина.

Светоме Илији пророку јавио се анђео Господњи кад је Илија спавао уморан од пута. И пробуди га анђео и даде му хлеба и воде.

Свети пророк Јелисије са својим момком видео је војску небесну са много коња и кола огњених. Анђео Божји јавио се под Јерусалимом кад је војска асирска била опколила свети град и побио за ноћ безмало сву ту војску.

Из светоотачке ризнице

Пророци Божји гледали су анђеле Божје и чули гласове њихове. Слепога Товију излечио је од слепила арханђел Рафаил.

Ово су само неколики примери из Старога Завета Божјега, не сви но неколики.

А шта да рекнемо за многобројне примере јављања анђелâ у Новом Завету Божјем? Ви који ревносно читате ову Књигу Живота сетићете се само тих анђелских јављања.

Сетите се, дакле, како се анђео Божји јавио праведном Јосифу у сну. Како се арханђео Гаврил јавио првосвештенику Захарији у храму и објавио му рођење Светог Јована Крститеља. Како се исти Арханђео јавио Светој Богородици и објавио јој најрадоснију вест - да ће родити Спаситеља света. Како су се многи анђели јавили пастирима у Витлејему и објавили Рођење Богочовека. Како се анђео Божји јавио на сну звездарима са Истока и упутио их да се не враћају преко Јерусалима због зломисленог цара Ирода. Како се анђео Божји јављао у бањи Витезди једном годишње и чинио ту бању лековитом, из чега видимо да ни лековите воде не дејствују без силе и милости Божје. Како се анђео Божји јавио Спаситељу у Гетсиманском врту и тешио Га. Како су се анђели јавили женама Мироносицама и објавили им Васкрсење Господа. Како су се анђели јавили апостолима при Вазнесењу Христа и саопштили им да ће Господ опет доћи у сили и слави. Како су анђели руководили апостоле и избавили их из тамнице. И, поврх свега, сетите се визијâ светог Јована Јеванђелиста, описаних у Откровењу његовом, визијâ многих и многих анђелских кола на небесима, њихових молитава и њихове помоћи Цркви Божјој на земљи.

Свега се тога сетите, па још јаче утврдите себе и друге у вери да су анђели жива и моћна бића, која стоје пред Богом у невидљивом царству и служе народу Божјем на земљи према вољи и заповести Свевишњега Творца њиховог и нашег.

А ја ћу вас подсетити на сведочанства о анђелима Самога Господа Исуса. Он је рекао у причи о сејачу: *А жетеоци су анђели* (Мат. 13, 39). То јест анђели сабирају душе после телесне смрти људи и носе их у небеске пределе. Ово се потврђује и у причи о богаташу и Лазару. Када умре Лазар, *однесоше га анђели у наручје Авраамово* (Лук. 16, 22).

Још је рекао: *Гледајте да не презрете једнога од малих ових; јер вам кажем да анђели њихови на небесима стално гледају лице Оца мога небскога* (Мат. 18, 10). Из овога се види да сваки богољубив човек има свога анђела чувара, који га руководи на свако добро уколико се сâм човек томе не противи.

Још је рекао, *када дође Син Човечији у слави својој и сви свети анђели са Њим* (Мат. 25, 31), тада ће послати анђеле своје с великим гласом трубним, и сабраће изабране своје од четири ветра, *од краја до краја небесâ* (Мат. 24, 31).

Још је рекао апостолу који Га је хтео бранити ножем од Јуде и Јудиних помоћника: *Или мислиш да не могу умолити сад Оца свога да ми пошаље више од дванаест легиона анђела* (Мат. 26, 53)? Из овога се види како је велики број светих Анђела. А још се види из тога, како је велика власт Христова над анђелима и колико је велика љубав између Оца и Сина.

Ово су Христова сведочанства о анђелима. Зар можемо наћи истинитија ма где у свету и ма код кога другога?

Они којима је од Бога било дато виђење да виде свете анђеле Божје, они су то посведочили и сведочанство је њихово записано у Светоме Писму. А круна свих сведочанстава јесте сведочанство Господа нашега и Спаса Исуса Христа.

Из светоотачке ризнице

Нису сва сведочанства о анђелима записана у два Завета Светога Писма Божјега. Многа и многа сведочанства светитељâ и мученика Христових кроз векове предата су нам од верних сведока. Неке од њих посећивали су анђели у тамницама. Другима су доносили храну у пустињама. Други, опет, чули су гласове анђелске, примали опомене, савете и поуке било у сну или на јави. Неки, опет, уздизали су се духом у небеса и тамо општили с анђелима.

Но, ако свима није дато виђење, свима је понуђена вера. А онима којима је дато виђење, дато им је за то да би се појачала вера код маловерних и слабоверних. Вера, међутим, није мања ствар од виђења. Господ је похвалио веру изнад виђења говорећи Томи: *Блажени који не видеше, а вероваше* (Јов. 20, 29). Овај век и није век виђења но вере. А у другоме веку сви ћемо видети, само ако се удостојимо. Удостојиће се пак сваки који верује у своме веку. *А без вере није могуће угодити Богу,* вели Апостол (Јевр. 11, 6). Вером ходимо, вером се спасавамо; према вери бићемо суђени. Вера је правило, виђење је изузетак у овоме животу. Ма колико да је драгоцено виђење невидљивих небесних бића, ипак је оно само слуга вере, потврда вере.

Зато, браћо моја, да држимо веру у свете анђеле Божје онако како нам је то објављено од најпоузданијих сведока! Немојте се заносити лажним речима лажних сведока, који одричу све оно што нису у стању својим телесним очима видети! И разум је невидљива ствар. Питајте их да ли верују да постоји њихов разум, мада га не виде очима? Да видимо шта ће вам одговорити.

Што искреније прослављате свете анђеле Божје, то ћете јаче осетити близину њихову. А када дође Син Божји и сви свети анђели с Њиме, тада ће бити Последњи Суд. И Господ ће судити свакоме по вери и по плодовима вере. Јер, вера је животни корен из кога расте нада, љубав, смерност, милосрђе, правда и свака доброта која је красила праведнике Божје од постања света. Ко нема вере, тај нема животног корена; из чега ће му онда израсти нада, и љубав и свака остала врлина, која човека чини човеком, и која је многе хришћане на земљи учинила сличним с анђелима небесним?

О велики арханђели и анђели Божји, молите Бога за нас!

О свети арханђели и анђели Божји, помозите спасењу нашем!

О бесмртни арханђели и анђели Божји, надахните нас својим небеским духовним здрављем!

Будите нам штит и бранич у овоме краткоме животу, а у смрти прихватите душе наше и сачувајте их од духова тамних и злоковарних!

Богу нашему слава и хвала, анђелима светим част и поштовање, а вама, браћо и сестре, здравље, радост, благослов и мир! Амин.

Владика Николај,
Сабрана дела, књига X,
Химелстир 1983, стр. 23-26.

Из летописа

СВЕТОЂУРЂЕВСКИ ХРАМ У ТЕМЕРИНУ

Храм Светог великомученика Георгија у Темерину грађен је у периоду од 1990. до 1994. године. Храм је изидан и одавно оспособљен за богослужбену употребу, а тренутно је у току живописање унутрашњости.

Пре садашњега храма, у Темерину је већ постојао православни храм сазидан 1749. године, посвећен Вазнесењу Господњем. Храм се налазио на почетку данашње Босанске улице, са десне стране, негде између кућних бројева 2 и 10. Осим војне карте, ову чињеницу потврђују и црквене матичне књиге тога храма, од којих се неке још и данас чувају у храму Вазнесења Господњег у Ђурђеву.

Насеље Темерин се у писаним документима помиње већ 1332. године. У то време је било у саставу Краљевине Угарске, све до Мохачке битке 1526. године. Потом улази у састав Отоманског Царства. Прва позната записана имена српског становништва су у Сегединској књизи која датира из 1561. године. Записано је име локалног кнеза, Радице Степана, а постоје и записи који сведоче да је у то време било двадесет српских кућа које су плаћале порез. По Димитрију Руварцу, Темерин је 1722. године био српско насеље са сто осамдесет и три српске куће. Срби су већ у то време започели изградњу свога храма. Храм је изграђен од опеке, за разлику од сеоских средина у којима су у то време храмови грађени од дрвета. Радови на изградњи храма Вазнесења Господњег извођени су са благословом и под директним надзором епископа Висариона Павловића. При овом храму постојала је и школа, коју је похађао Лукијан Мушицки, потоњи епископ горњокарловачки.

Организовано насељавање Мађара у Темерин почиње 1782. године, у време грофа Шандора Сечењија, који је покушао да темеринске Србе претвори у јобађе – кметове. Пошто намера припајања Темерина Војној граници није уродила плодом, Срби су били принуђени да своје куће и храм „разграде“ и да их пренесу у пустару Пашка, где су основали ново насеље – Ђурђево. Само пет година после оснивања новог насеља, Срби граде у Ђурђеву свој храм и посвећују га Вазнесењу Господњем. Исељавањем српског живља из Темерина, ово насеље пуних сто двадесет година остаје без Срба. Гроф Сечењи је уместо њих населио мађарске колонисте из жупаније Пешт, Фехер и Толна. Римокатолички храм у Темерину је сазидан 1804. године.

После Првог светског рата, Темерин насељавају солунски добровољци. Новонастањени становници Темерина, солунски добровољци, сазвали су велики народни сабор у Добровољачкој колонији 12. маја 1929. године и одлучили да се колонија назове Старо Ђурђево; да се у насељу изгради школа и да се оснује црквена општина. Тако је настало насеље Старо Ђурђево. Кад је обновљен поступак о давно донесеном решењу – 1922/23. године – о експропријацији земљишта у власништву Ане Фернбах, коначно је добијен плац за изградњу храма, парохијског дома и

гробља. Све до тада, житељи Темерина су за своје духовне потребе ишли у насеља Ченеј и Госпођинце.

У току Другог светског рата мађарске окупационе власти протерале су темеринске Србе и уместо њих населиле мађарске породице из Буковине. После рата, неке српске породице су се вратиле у Темерин (Старо Ђурђево) и, почетком деведесетих година прошлога века, смогле снаге да остваре вишедеценијски сан својих предака и сагради храм у своме месту.

Одлука за градњу цркве је донесена 7. септембра 1990. године на збору грађана Месне заједнице Старо Ђурђево. По благослову Његовог Преосвештенства Епископа бачког г. Иринеја, парох госпођиначки протопрезвитер Петар Петровић формирао је одбор за градњу цркве. Храм је пројектован у духу Рашке школе са уписаним крстом. Темељи су освештани на Ђурђевдан 1991. године, чинодејством Епископа бачког г. Иринеја, уз саслужење, блаженопочившег епископа будимског Данила Крстића. Грађевински радови су завршени и храм је у богослужбеној употреби, а у току је израда унутрашњег живописа.

Протојерej-ставрофор Милан Остојић

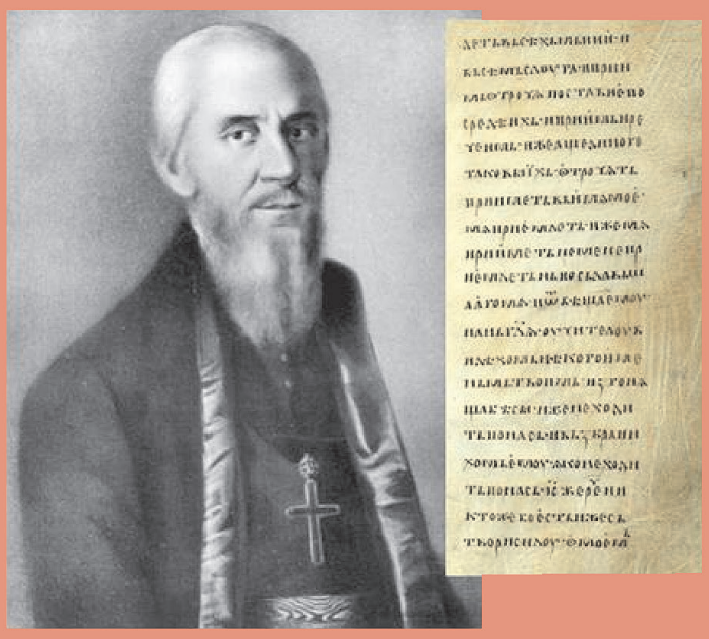
Портрети говоре

ЕПИСКОП ЛУКИЈАН МУШИЦКИ (1828 – 1837)

Епископ и поета Лукијан Мушицки рођен је у Темерину 27. јануара 1777. године. Основну школу је учио у родном месту, потом гимназију у Новом Саду и Сегедину, а правне науке и филозофију у Пешти. По завршетку студија, митрополит Стефан Стратимировић га упућује да заврши и Карловачку богословију и поставља га за администратора митрополијске канцеларије у Карловцима, за наставника у богословији, а 1802. године га монаши у манастиру Гргетегу. Потом бива рукоположен и постављен за придворног ђакона и професора у Гимназији. У исто време врши дужност консисторијалног бележника и књижара митрополитске библиотеке. После седам година узведен је у достојанство протосинђела, а 1812. године не прихвата дужност професора у учитељској школи у Сентандреји, те га митрополит Стратимировић узводи у достојанство архимандрита и поверава му на управу манастир Шишатовац.

Преузевши дужност настојатеља манастира Шишатовца, архимандрит Лукијан Мушицки успоставља присне везе са најистакунитијим личностима словенске књижевности: Копитарем, Шафариком, Вуком Караџићем и многим другим знаменитим личностима тога времена. Као врло образован, он се и сâм почиње бавити писањем. Написао је неколико књига песама, због којих је био веома славан и хваљен већ за живота, као и због ванредног образовања. Поред грчког и латинског језика, он је изучио и усавршио знање из неколико европских језика, познавао је скоро све значајније поете античког и новог доба. Омиљене поете му беху: Фридрих Готлиб Клопшток, чувени немачки песник – писац „Месијаде", Давид „Псалмопојац" и Хорације, чију је поетику – Ars poetica – знао наизуст.

Написао је четири књиге лирских песама родољубивог, моралног и дидактичког садржаја. Он пева о човековом карактеру, родољубљу, „благонаравију" и „добродјетељи", упућујући у исто време и моралне поуке младим нараштајима. Његове програмске пе-

сме *Глас народољупца* и *Глас харфе шишатовачке* биле су чувене, а школска омладина их је учила и знала напамет. Због снажног и искреног родољубља, исказаног у лирици, његова поезија је била на гласу у оно време и представљала занимљив покушај уметничке версификације, по угледу на латинске метричке облике. Српском песнику из Пеште, Михаилу Витковићу, са којим је архимандрит Лукијан Мушицки одржавао искрене пријатељске везе, посветио је и једну оду. Као врсни проповедник речи Божје, он углавном акценат ставља на питања морала и хришћанског достојанства, те говори против пијанства, псовања, против крађâ, прекомерних гозби и тако даље.

Године 1824. Лукијан Мушицки је постао администратор привремено упражњене Епархије горњокарловачке, а 1828. године изабран је и постављен за Епископа горњокарловачког, са седиштем у Плашком. Пошто су у то време у Војној крајини већ постојале школе на немачком језику, по угледу на њих он отвара и прве школе на српском језику у Плашком, Шкарама, Зрмањи и Мутилићу. Као епископ горњокарловачки, здушно се бави решавањем питања црквене просвете, тако да већ 1826. године отвара у Плашком припремни течај, а одмах затим и клирикалну школу за образовање свештеничког подмлатка. Улаже ванредне напоре и за отварање српских школа за образовање српске младежи.

Овај у свему ванредни и плодоносни епископ Цркве Христове, искрени родољуб и марљиви поета, упокојио се у Карловцу, 15. марта 1837. године.

Уредништво *Винограда Господњег*

Старечник

О НЕОСУЂИВАЊУ БЛИЖЊИХ

Рече један Старац: „Не суди блудника ако си целомудрен. И ти си преступник закона као и он. Јер Онај који је рекао: *Не чини прељубу* (Мат. 5, 27), рекао је и: *Не судите* (Мат 7, 1)."

*

Рече други Старац: „Ако неко чак и пред тобом било како сагреши, не суди му већ себе сматрај грешнијим од њега. Јер, његов грех си видео, али његово покајање ниси."

Беше неки Старац који је свакога дана јео по три двопека. Посети га неки брат и када седоше да једу, постави и брату три двопека. Виде потом Старац да брат има потребу да поједе више, па му донесе још три. Пошто су завршили са јелом, осуди Старац брата и рече му: *Не треба, брате, да служимо своме телу*. А брат направи метанију Старцу и оде.

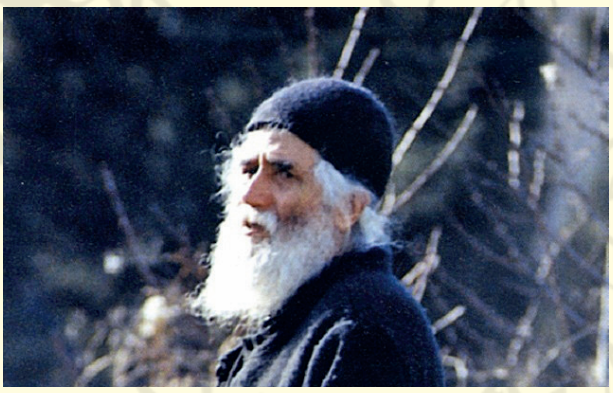
Следећег дана, када дође време јелу, Старац постави три двопека за себе. Али пошто их поједе, осети да је још гладан, али се уздржа. Сутрадан му се деси исто и поче да се осећа исцрпљеним. Тада Старац разумеде да га је напустио Бог и, бацивши се пред Бога, поче Га молити са сузама због свог сагрешења.

*

Једном отшелнику долазио је свештеник и вршио свету Тајну Евхаристије. Али неко оде к отшелнику и оклевета му свештеника. И када свештеник по обичају дође к отшелнику да узнесе Светиње, отшелник, пошто беше саблажњен, не хтеде да га пусти у келију и свештеник оде. У том часу зачу се глас који му рече: *Одузеше ми људи право да судим.* И дође тада отшелник у стање иступљења и угледа златни зденац, златни врч са златним конопцем и прелепом водом. Али, угледа и неког губавца који је захватао воду из зденца и празнио врч. А он, иако је хтео да пије, није пио воде јер је тај који је извлачио воду био губавац. А онај глас му поново рече: *Зашто не пијеш воде? Какве везе има губавац са водом? Он само захвата и точи воду*. Чим отшелник дође себи из иступљења и разумеде значење свог виђења, позове свештеника и затражи од њега да врши свету Евхаристију, као и раније.

*

Неки брат упита једног од стараца да га поучи како не би сагрешио помишљу. „Претпоставимо", рече, „да видим да је неко учинио нешто, па то испричам неком другом, али само разговарамо о томе. Да ли је и то осуђивање?" Старац рече: „Ако говориш са страшћу, то јесте осуђивање; али ако си ослобођен страсти, није осуђивање. Али да зло не би постало веће, боље је ћутати."

Рече Старац: „Ако видиш да се неко смеје или много једе, не суди му него боље кажи: он је блажен јер нема грехова и зато се његова душа радује."

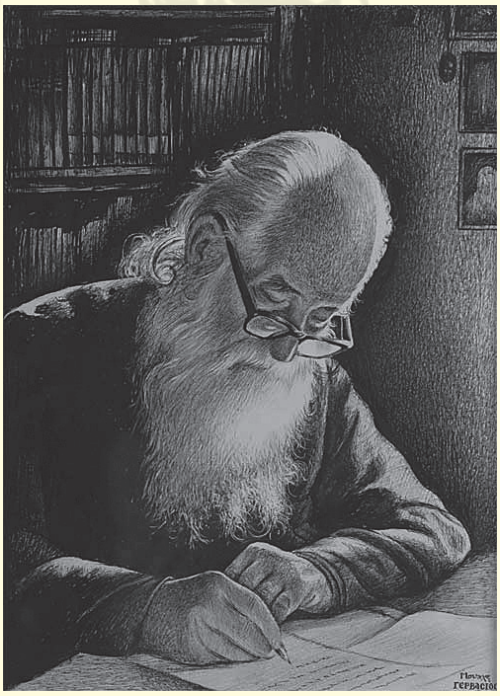
*

Један Старац на гласу подвизавао се у Сирији, у области Антиохије. Имао је брата који је увек био спреман да суди ако види да неко чини грех. Веома често га је Старац саветовао у вези са тим и говорио му: „Заиста се, чедо

Старечник

моје, не налазиш на правом путу и само чиниш да губиш своју душу. Јер, нико не зна шта човек у себи крије већ само зао дух онога ко у њему пребива. Веома често бива да многи пред људима чине зло, али тајно се пред Богом кају. Ми смо, разуме се, видели њихов грех, али за добра која су учинили само Бог зна. Осим тога, многи који су водили грешан живот веома често се, када им се приближи смрт и крај, покају и спасавају. Има случајева када су молитвама светитељâ грешници постали од Бога прихваћени. Због тога, чак и кад човек својим сопственим очима види, никада не би требало да суди другом човеку. Један је Судија: Син Божји. И сваки човек који некоме суди постаје кривац и противник Христов, јер право и власт коју Му је дао Отац узима себи тиме што постаје судија."

*

Рече Старац: „Ако видиш да брат греши, не бацај кривицу на њега већ на онога који на њега подиже борбу и реци: *Као што је он побеђен, тако сам и ја.* Плачи и тражи помоћ Божју и покажи да састрадаваш са оним који, и не хотећи, страда. Јер нико не жели да сагреши Богу, али сви грешимо."

*

Неки отшелник постаде епископ. Он из благоверности никога није грдио и дуготрпељиво је подносио свачију грешку. Економ његове епископије није добро управљао пословима Цркве. И неки су говорили епископу: „Зашто не казниш економа који је толико немаран према свом послу?" Епископ одложи кажњавање за сутрадан. Почеше долазити они који су оптуживали економа, али епископ то сазнаде и сакри се негде. Они га не затекоше. Сазнадоше, међутим, од његових слугу где се сакрио, пронађоше га и рекоше му: „Зашто си се сакрио?" А он рече: „Зато што сам успео, шездесет година молећи Бога, да стекнем оно што ви хоћете за два дана да ми одузмете."

Велики старечник,
Поуке пустињских отаца
Београд 2013.

Оче, да те питам...

ЦРКВА ХРИСТОВА

Због чега се каже да је Црква једна, света, саборна и апостолска?

Ми православни хришћани за Цркву кажемо да је једна и да је света због тога што је Господ Исус Христос Један и због тога што је свет Господ Бог наш. И ми сви смо позвани да будемо свети као што је Он свет (III Мојс. 11, 44).

Господ Христос је један, тако да је и Црква Тело Његово, једна. Бог је све створио ни из чега и све је призвао да постане Црква – Тело Христово.

Црква нам се открива као богочовечанска заједница и као пут – – живи и истинити пут светих. У овом времену, Црква је пројављивање Царства Божјега које се остварује на евхаристијском сабрању. Као саборна, Црква своју саборност преноси на литургијско заједничарење хришћана, односно светост и саборност Цркве се доживљава на светој Литургији. Литургија је заједница у Христу, заједница Бога и народа Божјег, и због тога јесте заједничко дело Бога и народа Божјег у Христу Господу, у којем се сабрање верних преображава у Цркву Божју. Сама реч Црква означава: од Бога и у име Бога позив на сабрање верних и одзив доласком на богозвани сабор кроз Господа Христа у Духу Светом. То је разлог што црквена заједница не постоји изван свете Литургије као евхаристијског сабрања верних у Христу Господу. У том сабрању и кроз њега јесмо једно Тело, јесмо заједница светих која заједничари са Богом Оцем, кроз Исуса Христа у Духу Светом. *Где су двоје или троје сабрани у име моје, онде сам и ја међу њима,* каже Господ (Мат. 18, 20). Такво заједничарење са Господом у Цркви већ нас узводи у небеска станишта. Зато Црква Христова, иако пребива у овом свету, није од овога света. Пребивајући у њему, она има за циљ спасење самога света, а не спасење од света. Спасење света као дара Божјега, спасење творевине створене ни из чега љубављу Божјом, огледа се у приношењу света Богу Оцу кроз Сина Његовог у Духу Светом. На тај начин бива преображај творевине и возношење свега у пределе Царства небескога, у област Тројичне Љубави која изграђује Цркву.

Самим својим бићем, Црква је крстообразни сабор, сабор крстолике љубави, где се у Једном сабира мноштво. Не само мноштво народа него и мноштво чинова или служби које бивају превазиђене као подела, а сачуване у разноврсности као дару Духа Светога. Дух Свети раздаје Своје дарове у изобиљу не нарушавајући притом јединство него га остварујући.

Мноштво помесних Цркава које заједничаре у међусобном једномислију и једнодушности, с вером и љубављу, у једном Телу Христовом и једној Крви која се излива за многе, бивају једна, света, саборна и апостолска Црква. Многи путири су, у ствари, један Путир с једном Крвљу Једног и Једиког Господа. Многи хлебови су један Принос, – Тело – на једном и једином наднебеском Жртвенику, јер је Један Који приноси и Један Који се приноси, ради свих и за све.

Због тога што је Христос Један и због тога што је Црква Тело Његово, а сви ми који смо крштењем ступили у Цркву и заједничаримо у Тајни Евхаристије удови смо Тела Господњега. Он је нераздвојно и несливено сјединио себе са целокупном творевином, са човеком као боголиким бићем у центру. Кроз Њега и Њиме све се спасава, све се оцрковљује, све заживљава Његовим Животом.

Протојерej Жељко Латиновић

МИСИЈА ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Социјална делатност Цркве у друштву јесте служење на које нас позива Сâм Господ Христос речима: *Јер огладнех, и дадосте ми да једем; ожеднех и напојисте ме; странац бејах и примисте ме; наг бејах и оденусте ме; болестан бејах и посетисте ме; у тамници бејах и дођосте ми. Заиста вам кажем: када учинисте једноме од ове моје најмање браће, мени учинисте* (Мат. 25, 35, 36 и 40).

Љубав према ближњем се огледа кроз делатно служење другима које је неодвојиви део литургијског служења. Етос Цркве нас позива и обавезује да кроз социјалну делатност покажемо љубав на делу. Таквим служењем у Цркви даје нам се могућност да испољимо свест о својој хришћанској одговорности и тако дамо свој допринос у решавању недаћа

које су свакодневица браће и сестара који страдају и којима су потребне наша љубав и доброта.

Под окриљем Добротворне установе Епархије бачке *Владика Платон Атанацковић* успешно се реализује пројекат „Служба помоћи и неге у кући". Број корисникâ услугâ непрестано се повећава, а нови корисници обраћају се после препоруке чланова уже или шире породице актуелних корисника ове службе. Делатност установе прихваћена је као „пример добре праксе" у Граду Новом Саду и околини.

Пројекти добротворне установе *Владика Платон Атанацковић* запажени су како од верника наше Цркве тако и од многих Новосађана и људи добре воље широм Србије. Инспирисани пројектом „Деца - деци", супружници Иван и Вера Андровић из Новог Сада обезбедили су бесплатан смештај и храну за две породице са Косова и Метохије, у трајању од седам дана, у њиховим апартманима у Улцињу. Кроз вишегодишњи пројекат „Деца - деци", а поводом васкршњег празника и ове године, уз помоћ многих основних и средњих школа у Новом Саду и околини, прикупљено је више од 600 пакета за децу у предшколским установама и основним школама на Косову и Метохији. Добротворна установа Епархије бачке *Владика Платон Атанацковић* наставиће са радом у жељи да помогне свима којима је помоћ потребна.

Јерej Лазар Мајсторовић,
управник Добротоворне установе Епархије бачке
Владика Платон Атанацковић

Из школске клупе

КАКО ДА ЧАС ВЕРОНАУКЕ БУДЕ ЗАНИМЉИВИЈИ

Вероучитељ у Основној школи *Петефи Шандор* у Новом Саду је дошао на идеју да учионицу прилагоди амбијенту и потребама верске наставе. Уређење учионице је добра припрема за буђење љубави према Богу, Цркви и богослужењу, посебно ако све потребноураде вероучитељ и ученици.

На источни зид учионице је постављен иконостас направљен од стиропора и репродукција икона. Поред икона, на зид су стављене тапете са сликама старе библиотеке и уоквирене странице Мирослављевог Јеванђеља.

Пано за ученичке радове је урађен у облику *манастирских врата,* висине три метра. Током целе године врата (пано) су украшена ученичким радовима.

Вероучитељица Бојана Петровић

Посета Папе и Патријарха александријског г. Теодора II Српској Православној Цркви

Његово Блаженство Папа и Патријарх александријски и све Африке г. Теодор Други допутовао је, 22. септембра 2017. године, у званичну (мирну) посету Српској Православној Цркви.

Патријарха Теодора и посланство Александријске Цркве на београдском аеродрому *Никола Тесла* дочекао је Свјатјејши Патријарх српски г. Иринеј, са митрополитом загребачко-љубљанским г. Порфиријем и епископима: бачким Иринејем, жичким Јустином, зворничко-тузланским Фотијем и ваљевским Милутином. Часну пратњу предстојатеља Александријске Цркве чинили су митрополити гвинејски Георгије и пилусијски Нифонт, као и архимандрит Данило, секретар Синода.

Централни догађај посете Његовог Блаженства Патријарха Теодора била је саборна света Литургија, којом је, у крипти Спомен-храма Светог Саве на Врачару, началствовао поглавар Александријске Цркве, уз саслужење Патријарха српског г. Иринеја, архијерејâ и свештенства двеју Цркава. После свете Литургије, Његова Светост Патријарх Иринеј је рекао да се Српска Црква радује братској заједници са драгим гостима из свете апостолске Александријске Цркве.

Крст и свети Путир које уздижемо и приносимо занавек спајају наше сестринске Цркве и народе у њима прибране. Ви сте, Ваше Блаженство, цео афрички континент претворили у Њиву Господњу. Народе гладне и жедне спасоносне и живоносне вере нахранили сте и напојили живом речју Господа нашег Исуса Христа, подигли сте манастире, основали парохије и епископије, навео је Патријарх Иринеј, уручивши потом Блажењејшем Патријарху александријском и све Африке највише одликовање Српске Православне Цркве - орден Светог Саве првог степена.

Папа и Патријарх александријски г. Теодор узвратио је бираним речима: *Дошли смо као поклоници у земљу освећену мученичком крвљу, српску земљу. Наравно, треба да нагласимо и то да Православље није неки гласногворник национализма, јер, као што наглашава новопројављени светитељ наше Цркве Јустин Поповић, Православље је једна, света, саборна и апостолска Црква, основана од Господа Исуса Христа преко светих отаца.*

Током вишедневне посете нашој помесној Православној Цркви, Патријарх Теодор се састао, 25. септембра 2017. године, са председником Републике Србије г. Александром Вучићем. Заједно са Патријархом српским Иринејем, епископима, свештенством и монаштвом, благочестиви српски народ је гостопримство драгом госту указао и у најзначајнијим српским светињама: Крушедолу, Хопову, Жичи, Студеници, Пећкој Патријаршији и Високим Дечанима.

Мирне канонске посете, та древна и непрекинута пракса Православне Цркве, прилика су да се изнова потврди јединство Православне Цркве остварено у Глави Цркве, Господу нашем Исусу Христу, и у Духу Светом, у славу Бога Оца, односно да се јединство изнова посведочи заједничким служењем свете Литургије.

Актуелности

У БАЧУ ПРОСЛАВЉЕН ПАТРОН ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

У древном граду Бачу по којем је регија Бачка добила име, литургијски је прослављен спомен Чуда које је Свети архистратиг Михаило учинио у граду Хони (Колоси), у Фригији.

Света Литургија служена је 6/19. септембра 2017. године у порти храма светог апостола и јеванђелиста Јована Богослова. Сабрањем је началствовао Његово Преосвештенство Епископ будимски г. Лукијан, уз са-

служење Преосвећене господе епископа: банатског Никанора, бачког Иринеја, врањског Пахомија, шумадијског Јована и умировљеног милешевског Филарета,

После прочитаног одељка из светог Јеванђеља, присутнима се обратио владика Никанор, честитајући домаћину, свештенству, монаштву и верном народу славу. *Свето Писмо нам говори о многим примерима где су свети анђели Божји учествовали у домостроју спасења рода људског. Свети анђели су људима саопштавали вољу Божју, и помагали им да се сачувају од греха. Нема веће радости за Бога него када му са љубављу служимо. Нарочито данас, када народ у Србији и у целом свету трпи искушења која је могуће победити једино молитвом. Ми, браћо и сестре, да учинимо оно што можемо и колико можемо, а све остало што нам буде требало и ако нам буде требало, надоместиће Бог,* поручио је епископ Никанор на сабрању у Бачу.

По завршетку евхаристијског славља, присутнима се обратио и владика Иринеј, поздравивши све архијереје и захваливши им за учешће у прослави.

Сви ми и ви као верници, као народ Божји, јесмо саслужитељи једни са другима, али и много више од тога - саслужитељи Јединоm и Вечном Првосвештенику Цркве, Господу Христу, Богочовеку. Нико није само пасивни посматрач или потрошач нечега што му се са стране даје, а у чему он није учествовао. Сви заједно смо једно Тело, богочовечанско Тело Христово, једна душа коју оживљава Дух Свети, Који и установљује читаво устројство Цркве на земљи, и један Дом Оца Небеског у којем смо сви деца Божја, а међусобно браћа и сестре, рекао је, између осталог, епископ Иринеј, позивајући да увек активно и одго-

ворно учествујемо у животу Цркве, да свугде и у свакој прилици сведочимо своју веру, која је данас изложена клеветама, нападима и другим искушењима. Ако имамо љубав према Богу и искрену веру у Господа, и ако једни друге доживљавамо као живе удове једног, недељивог Тела, онда никаква искушења и олујни ветрови споља, нити икаква напаст

Актуелности

изнутра, не може нас поколебати, поручио је Епископ бачки Иринеј.

Владика је поменуо и трагични догађај у селу Вајска, у општини Бач, где је троје деце страдало у пожару, и позвао све који су у прилици да преживелима из те породице помогну како молитвено тако и на делу.

Овом приликом, господину Мирку Новковићу, црквењаку из Руменке, уручено је високо одликовање – орден Светога Саве трећег степена – за показану љубав према светој Цркви, истрајно сведочење Христа, као и за вишедеценијско ревносно обављање црквењачке службе при храму Божјем.

Молитвену радост у Бачу увеличао је својим појањем хор *Свети Јован Дамаскин,* предвођен јерођаконом Јеротејем, сабратом манастира Светих архангела у Ковиљу.

Саопштење за јавност Мешовите комисије Српске Православне Цркве и Хрватске бискупске конференције

У среду 7. и четвртак 8. јуна 2017. године, у Саборном храму Христовог Васкрсења у Подгорици, одржан је пети састанак Мешовите комисије Српске Православне Цркве и Хрватске бискупске конференције чији је задатак да заједнички размотри улогу надбискупа Алојзија Степинца пре, за време и после Другог светског рата. Тема састанка је била „Надбискуп и кардинал Степинац и комунистички прогон од 1945. до 1960."

У име Свете Столице, састанку је председавао председник Папског одбора за историјске науке отац Бернард Ардура. Као представници Српске Православне Цркве у раду Комисије учествовали су: митрополит загребачко-љубљански др Порфирије, митрополит црногорско-приморски др Амфилохије, епископ бачки др Иринеј, епископ славонски Јован, проф. др Дарко Танасковић, амбасадор, стални представник Републике Србије при УНЕСКО-у, и за ову прилику позвани стручњаци, проф. др Љубодраг Димић, професор на Филозофском факултету у Београду, др Милан Кољанин, виши научни сарадник на Институту за савремену историју у Београду, и проф. др Радмила Радић, научни саветник на Институту за новију историју Србије у Београду. Као представници Хрватске бискупске конференције у реченој Комисији учествовали су: загребачки надбискуп кардинал Јосип Бозанић, бискуп мостарско-дувањски монсињор др Ратко Перић, као и др Јуре Кришто и др Марио Јареб, научни саветници са Хрватског института за повијест. Члан комисије бискуп пожешки др Антун Шкорчевић био је оправдано одсутан.

Предвиђено је да последњи састанак Комисије буде одржан у Риму 12. и 13. јула 2017. године, на коме ће се сумирати досадашњи рад Комисије.

Видовдан у Штутгарту

На празник Светог великомученика кнеза Лазара косовског, Видовдан, 15/28. јуна 2017. године, Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј служио је свету Литургију у храму Сабора српских светитеља у Штутгарту.

Уочи празника, служено је вечерње богослужење после којег је одржан свечани концерт Првог београдског певачког друштва. Сутрадан, на празничној Литургији, епископу Иринеју су саслуживали домаћин, владика Сергије, протопрезвитери-ставрофори Петар Лукић, настојатељ Саборног храма у Београду, и Борисав Симић, настојатељ храма у Штутгарту, протопрезвитер Данило Радмиловић из Диселдорфа, презвитер Миленко Бакмаз из Штутгарта, протођакон Горан Ботошки и ђакон Александар Билић из Новог Сада.

После читања Јеванђеља, владика Иринеј се обратио верном народу пригодном беседом, истакавши значај Видовдана у коме се огледа порука непролазног Царства, за које су се определили Свети кнез Лазар и сви свети мученици косовски.

На крају Литургије одржан је парастос за све пострадале од Косовског боја до данас. Владика Сергије је захвалио епископу Иринеју на посети, која је поред заједничког литургијског празновања имала за циљ и

Актуелности

уручење ордена Светог Саве евангеличком прелату г. Манфреду Вагнеру за труд и помоћ нашој Цркви и Православном богословском факултету Универзитета у Београду.

Орденом Светога Саве одликован пастор г. Манфред Вагнер

У оквиру манифестације под називом „Недеља Источних Цркава", у католичком катедралном храму Светог Еберхарда у Штутгарту, уз присуство великог броја угледних личности из Евангеличке и Римокатоличке Цркве Баден-Виртемберга, највишим одликовањем Српске Православне Цркве одликован је г. Манфред Вагнер, пензионисани евангелички пастор.

У име Светог Архијерејског Синода и Патријарха српског, уз пригодну беседу изговорену на немачком језику, орден је господину Вагнеру уручио Епископ новосадски и бачки др Иринеј. Илуструјући доказано пријатељство одликованог према Српској Православној Цркви и српском народу, епископ Иринеј је пригодно слово обогатио и личним сведочанством о подвизима љубави овог врлог евангеличког пастора. Више од две деценије подршке просвети Српске Православне Цркве од стране г. Вагнера, у разним приликама и неприликама у којима су се наша Црква, наш народ и црквене просветне институције налазиле, представљају и симболичку оправданост делегирања бачког Архијереја од стране Светог Синода да уручи одликовање.

Иначе, свечано уручење ордена Светог Саве другог степена претходило је концерту Првог београдског певачког друштва у штутгартском катедралном римокатоличком храму. Целокупна манифестација „Недеља Источних Цркава", коју је организовао теолог др Владимир Латиновић, доприноси уочљивости православних хришћана, као и заступљености истих на медијском пољу поменуте немачке покрајине. Централни догађај ове манифестације, поред уручења одликовања г. Манфреду Вагнеру, представљао је управо концерт нашег најстаријег хора.

Ово је прилика да читаоцима на овом месту буде представљен, у најсажетијим цртама, плодан животни и професионални пут Манфреда Вагнера. Рођен у Сиделфингену, у околини Штутгарта, 3. децембра 1946. године, теолошким студијама се посвећивао у Тибингену и Хамбургу, бавећи се библијском, систематском и практичном теологијом, као и екуменским богословљем и религијском педагогијом. У дугом временском периоду, од 1988. до 2001. године, вршио је службу стручног референта виртембершке Евангеличке Цркве задуженог за односе са Католичком Црквом и Православним Црквама, градећи чврсте пријатељске везе међу конфесијама. Од 1988. године био је надлежан и за помоћ православним свештеницима и њиховим породицама које су се, због најразличитијих животних недаћа, нашле у незавидним животним и финансијским положајима.

Од 1993. до 2015. године вршио је дужност члана Стипендијског комитета Евангеличке Цркве. Његовом заслугом многим православним теолозима је омогућено да, уз помоћ стипендијâ, студирају теологију на евангеличким теолошким факултетима у Немачкој. Од 2011. године, у оквиру институције задужене за неговање екуменских односа, нарочито са Црквама Блиског Истока, са седиштем у граду Ројтлингену, налазио се на челу радног тела које се, заседајући сваке године, бавило културама и теологијом Православних Цркава. И данас, у пензији, врши многе почасне функције у оквиру своје Цркве и објављује чланке посвећене екуменској теологији у реномираним часописима.

Господину Манфреду Вагнеру, хришћанину аутентичне јеванђелске љубави и ширине, честитамо на овом одликовању и желимо да још дуго година, са својом породицом, доприноси изградњи богословских и културних веза Истока и Запада.

Четрдесетодневни помен блаженопочившем епископу осечкопољском и барањском Лукијану

У суботу, 1. јула 2017. године, у Саборном храму Светог великомученика Димитрија у Даљу, уз присуство народа и свештенства Епархије осечкопољске и барањске, служена је Света архијерејска Литургија и парастос поводом четрдесет дана од упокојења блаженопочившег Епископа осечкопољског и барањског Лукијана.

На светој Литургији началствовао је Високопреосвећени Архиепископ охридски и Митрополит скопски господин Јован, а саслуживали су Преосвећена господа епископи врањски Пахомије и умировљени милешевски Филарет, као и свештеномонаси, свештеници и ђакони из Епархије осечкопољске и барањске и из других епархија наше помесне Цркве. На парастосу су, поред поменутих, чинодејствовали и Преосвећена господа епископи бачки Иринеј, администратор Епархије осечкопољске и барањске, и сремски Василије.

После парастоса, сабранима се обратио Епископ бачки и администратор Епархије осечкопољске и барањске господин Иринеј, подсетивши на живот и дело епископа Лукијана. Између осталог, владика Иринеј је говорио о томе да је блаженопочивши епископ Лукијан, после дугогодишњег плодоносног монашког живота у манастирима Ковиљу и Бођанима, преузео Епархију осечкопољску и барањску. У врло тешко ратно време, без обзира на околности, владика Лукијан је, као вредни и марљиви архипастир, успео да духовно и материјално обнови поверену му епархију.

Нека му је вечан спомен!

Заједничко саопштење Мешовите комисије

Саопштење за јавност Мешовите комисије Српске Православне Цркве и Хрватске бискупске конференције

Дана 12. и 13. јула 2017. године окупили су се у Дому Свете Марте (Domus Sanctae Marthae) у Ватикану, на свом шестом и последњем састанку, а под председавањем оца Бернарда Ардуре, председника Папског већа за историјске науке, чланови Мешовите комисије хрватских католичких и српских православних стручњака ради заједничког разматрања лика кардинала Алојзија Степинца, надбискупа загребачког.

У име Хрватске бискупске конференције били су присутни: кардинал Јосип Бозанић, надбискуп загребачки; монсињор Антун Шкворчевић, бискуп пожешки; монсињор Ратко Перић, бискуп мостарско-дувањски; др Јуре Кришто и др Марио Јареб из Хрватског института за повијест.

У име Српске Православне Цркве били су присутни: Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, Митрополит загребачко-љубљански Порфирије, епископ новосадски и бачки Иринеј, епископ пакрачко-славонски Јован и професор др Дарко Танасковић, стални представник Републике Србије при УНЕСКУ.

Присутни су препознали великодушност папе Фрање који је добронамерно прихватио молбу Патријарха српског Иринеја и одлучио установити ову Комисију.

Сви чланови Комисије благодарни су на срдачној атмосфери у којој су с пуном слобо-

Актуелности

дом говора могли да испуне задатак поверен Комисији, то јест да приступе заједничком разматрању живота кардинала Степинца.

Од почетка рада Комисије, њени чланови су били свесни да је поступак канонизације кардинала Степинца у искључивој надлежности Папе. Чланови Комисије такође признају да свака Црква има властите критеријуме за канонизацију.

Чланови Комисије су се такође сложили да је њихов рад омогућио боље разумевање историје у годинама између Првог светског рата и 1960. године, године смрти кардинала Степинца. Такође је било могуће да се осветли живот и служба једног важног католичког пастира у посебно проблематичном историјском периоду.

Дошло се до закључка да су различити догађаји, наступи, списи, ћутање и ставови још увек предмет различитих тумачења. У случају кардинала Степинца, тумачења која су углавном давали католици Хрвати и православни Срби остају и даље различита.

Проучавање живота кардинала Степинца показало је да су све Цркве биле изложене окрутним прогонима и имале своје мученике и исповеднике вере. У том смислу, чланови Комисије су се сагласили око могућности будуће сарадње, у погледу заједничког рада, како би поделили сећање на мученике и исповеднике вере обеју Цркава.

Слава Светоархангелског манастира у Ковиљу

У среду, 13/26. јула 2017. године, на празник Сабора светог архистратига Гаврила, Светоархангелски манастир у Ковиљу прославио је своју славу.

Светом архијерејском Литургијом началствовао је Његово Преосвештенство Епископ далматински г. Фотије, уз саслужење Митрополита загребачко-љубљанског г. Порфирија и Епископа бачког г. Иринеја, архимандрита Исихија, настојатеља Светоархангелске обитељи, монаштва и свештенства наше Епархије.

У беседи по прочитаној јеванђелској перикопи, епископ Фотије је истакао да је потребно увек и на сваком месту проповедати Распетога и Васкрслога Христа. *Проповедајмо Христа и тежимо да се Господ зацари у нама, да благодат Духа Светога преобрази у нама све оно од старог човека Адама и учини све христоликим и боголиким. Тај подвиг обожења су достизали свети угодници Божји. Дај Боже да ова света обитељ буде сведок истине Васкрсења Христовога, сведок истине свега онога чему нас учи наша света православна вера! Треба непрестано да живимо у јединству са својом светом Црквом, у послушању Цркви,* поручио је новоизабрани Епископ зворничко-тузлански.

Владика Фотије је благословио и освештао славски колач и жито, после чега је присутне поздравио домаћин, владика Иринеј, који је честитао славу манастирском братству, и захвалио владикама Фотију и Порфирију, који су годинама били и духовно остају сабраћа овог манастира. *Дај Боже, у здрављу и сваком добру, са благословом Божјим и молитвама светих Божјих архистратига, Гаврила и Михаила, и догодине да се окупимо, и на многа и блага лета,* рекао је Епископ бачки Иринеј.

Архимандрит Исихије је, заједно са братством свештене ковиљске обитељи, за све оне који су дошли да увеличају празнично славље, припремио трпезу љубави у манастирској порти.

Изложба поводом прославе седам векова манастира Крупе

Отварању изложбе посвећене јубилеју 700 година манастира Крупе, манастира у страдалној Епархији далматинској, присуствовали су Митрополит загребачко-љубљански Порфирије, епископи бачки г. Иринеј и далматински г. Фотије, као и представници политичког и јавног живота Новога Сада.

„Седам векова манастира Крупе" – назив је изложбе фотографија фоторепортера Дарка Дозета, која је отворена у среду, 26. јула 2017. године, у Клубу „Трибина младих" Културног центра Новог Сада. Укупно 40 уметничких и документарних фотографија, насталих приликом Дозетових боравака у овом древном манастиру на међи Лике и Далмације, представљено је новосадској публици на 27 паноа. Изложба је обогаћена и пратећим текстовима историчара уметности Сњежане Орловић.

У свом обраћању, Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки г. Иринеј је рекао да је велики јубилеј ако у централним областима једног народа, једне државе, постоји споменик који је жив и данас. *Није оно што обично подразумевају под спомеником културе нешто мртво, нешто музејско, него жив манастир са свим његовим вредностима и садржајима. Кад имате такву светињу и такву лепоту на црквеној периферији нашег простора, онда је то утолико значајније,* истакао је епископ Иринеј.

Упућујући изразе захвалности представницима Српске Православне Цркве, посебно архимандриту Гаврилу Стевановићу, настојатељу манастира Крупе, Културном центру Новог Сада, представницима Управе за културу Новог Сада, и свима онима који су допринели да заживи ова изложба, фоторепортер Дарко Дозет је навео да му је била велика част да фотографише светињу која постоји седам векова.

Изложбу је званично отворио Епископ далматински г. Фотије, који је истакао да је Далмација позната по манастирима Крупи, Крки и Драговићу. *То су по речима нашег великог далматинског песника Мирка Королије три беле лађе које су пловиле кроз историју Далмације и чувале Православље и православне Србе. У време невоља, у време распећа, те светиње су биле и опстале, сачувавши богату културу и предање нашег народа на том простору,* казао је владика Фотије, поручујући да манастир Крупа поносно стоји као сведок смрти и Васкрсења Христова.

Предвиђено је да изложба, после Новог Сада, буде приказана у Грачаници, како би се и симболично спојиле две задужбине краља Милутина. После Грачанице, изложбу ће видети и становници Београда и Бањалуке.

Манастир Крупу је, пре тачно седам векова, 1317. године, као задужбину подигао краљ Милутин, у истоименом селу уз реку Крупу, тако да ће централна свечаност поводом овог великог јубилеја, бити одржана у самом манастиру, на славу ове светиње – Велику Госпојину, 28. августа ове године.

Сâм манастир је, као и већина светиња Српске Православне Цркве, у својој дугој историји, највећа страдања претрпео у 20. веку. Доласком владике Фотија на трон епископа далматинских и постављањем архимандрита Гаврила на место настојатеља, за манастир су почели бољи дани.

Обележен Дан сећања на жртве „Олује"

Државна манифестација посвећена обележавању Дана сећања на страдале и прогнане Србе у војно-полицијској акцији Хрватске „Олуја", у којој је убијено 2.000, а протерано више од 200.000 Срба, одржана је 4. августа 2017. године у Ветернику код Новог Сада.

Актуелности

Патријарх српски г. Иринеј је служио парастос, а обележавању су присуствовали: Епископ бачки г. Иринеј, председник Србије г. Александар Вучић, председник Републике Српске г. Милорад Додик, председница Владе Србије Ана Брнабић, председница Владе Републике Српске Жељка Цвијановић, министри, као и избегли и прогнани Срби, чланови породица страдалих у „Олуји" и многобројни грађани.

Поводом Дана сећања на страдале и прогнане Србе у оружаној акцији „Олуја", 5. августа 2017. године, у свим храмовима Српске Православне Цркве, служен је парастос жртвама. Истога дана у 12 часова огласила су се звона са свих храмова и манастира Српске Православне Цркве.

Епископ бачки Иринеј посетио Епархију крушевачку

У суботу, 12. августа 2017. године, Епископ новосадски и бачки господин Иринеј посетио је Епископа крушевачког господина Давида у престоном граду Крушевцу. У Саборној цркви светог Ђорђа служена је доксологија коју је по благослову владике Давида служио старешина Саборне цркве протојереј-ставрофор Љубиша Милошевић, уз саслужење протођакона Андрије Јелића.

Празник Преображења Господњег у Саборном храму у Новом Саду

У суботу, 19. августа 2017. године, на празник Преображења Господњег, Епископ бачки Иринеј служио је свету Литургију у новосадском Саборном храму.

У свом архипастирском обраћању Владика је поред осталог истакао: *Данас смо се сабрали у светом храму да једним устима и једним срцем прославимо празник Преображења Господњег. Циљ читања данашњег јеванђелског одељка није само у томе да се информишемо о догађају који се некада збио него је акценат стављен на значај Празника и истине коју нам он благовести на путу спасења. По речима данашњег тропара, тројица светих апостола су на гори Тавору видели божанску светлост, онолико колико су могли да сместе у срце своје, а све ради снажења вере своје у Господа Исуса Христа, да у данима Његовог страдања не би у потпуности одступили од Божанског Учитеља. Бог се нама јавља реално, са Њим ми живимо, без стапања, а у исто време Он је изван свега створеног. Светлост је символ живота, а мрак је символ пропасти. Зато се Господ јавља у нестворено светлости призивајући сваког од нас на подвиг преображавања нашег бића, из грешног у безгрешно, из пролазног у непролазно, из униженог, земног и осрамоћеног у вечно и славно живљење.*

После заамвоне молитве владика Иринеј је, према устаљеном поретку и благословеном предању, освештао нови род винове лозе.

Освештани темељи за храм посвећен светом Нектарију Егинском у Суботици

На велику радост верникâ Суботице, особито становникâ суботичког насеља Прозивка, у суботу, 26. августа 2017. године, у склопу вечерњег богослужења, Епископ бачки господин Иринеј, уз саслужење више часних клирика Епархије бачке, извршио је чин полагања камена темељца храма на Прозивци, који ће бити посвећен светом оцу Нектарију, егинском чудотворцу.

После молитвеног чина, присутнима се словом поуке обратио Преосвештени Епископ бачки Иринеј, истакавши значај чина освећења камена темељца. Владика је беседио и о великом Божјем угоднику коме ће бити посвећен будући храм – светом Нектарију пентапољском, егинском Чудотворцу.

Уз велику захвалност Његовом Преосвештенству Епископу бачком г. Иринеју и браћи саслужитељима, као и доброчинитељима који су до сада пружили несебичну помоћ, протонамесник Миодраг Шипка, архијерејски намесник суботички, упутио је позив свима да и даље помажу да се градња новог храма доврши. Посебну захвалност отац Миодраг је упутио предузећу *СМБ Градња* и г. Предрагу Петричевићу, извођачу радова.

Потом је за све присутне приређена трпеза љубави на освештаним темељима новог храма.

Грчки хор „Идимелон" наступао у Новом Саду

Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј присуствовао је наступу византијског хора „Идимелон", одржаном у недељу, 3. септембра 2017. године, испред Градске куће у Новом Саду. Гости из Грчке представили су се новосадској публици византијским химнама, традиционалним плесовима и песмама.

Под диригентском палицом Јаниса Цамиса, хор „Идимелон", који броји 11 чланова, извео је неколико композиција, док су грчки ансамбли уприличили несвакидашњи доживљај приказујући сплетове традиционалних игара Гркâ који су двадесетих година прошлог века протерани из Мале Азије, нарочито из Понта. На концерту су учествовали Културно-уметничко друштво из Новог Мадитоса, ансамбл *Ефксинос* из Наусе, као и ансамбл Крићана и чланови оркестра *Еротокритос*.

У име Епархије бачке и Града Новог Сада, као двојединог домаћина, владика Иринеј је изразио захвалност гостима из братске Грчке, извођачима дивног духовно-уметничког програма, поздравивши их и обративши им се на њиховом језику. По завршетку наступа, чланови хора „Идимелон" предали су епископу Иринеју пригодне поклоне.

Актуелности

Епископ бачки г. Иринеј освештао крстове за нови храм у Врбасу

У Недељу четрнаесту по Педесетници, на празник Сабора српских светитеља, преподобних Мојсеја Мурина и Саве Псковског, 10. септембра 2017. године, после вечерњег богослужења у храму Ваведења Пресвете

Богородице у Врбасу, Епископ бачки Иринеј освештао је крстове за нови храм у овом месту. После чина освећења, владика Иринеј се обратио сабранима очински надахнутом

беседом, истакавши значај задужбинарства и ктиторства у српском народу.

Потом су додељена висока одликовања за несебични допринос у изградњи храма. Орден Светога Саве другога степена додељен је Владимиру Врбашком и, постхумно, Богдану Олушком. Архијерејска грамата признања је додељена Ратку Вујадиновићу, дародавцу девет крстова.

Богослужењу је присуствовао и председник општине Врбас г. Милан Глушац.

СЛУШАЈТЕ НАС!
Наш глас сведочи о сусрету Цркве и света

БЕСЕДА
Радио Православне Епархије бачке, Нови Сад - 91,8 MHz

ТАВОР
Радио Црквене општине Бачка Паланка - 95,1 MHz

БЛАГОВЕСНИК
Радио Црквене општине Сомбор - 95,7 MHz

СЛАВОСЛОВЉЕ
Радио Црквене општине Суботица - 90,7 MHz

Радујмо се заједно!

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ ХРАМА У МАНАСТИРУ ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Текући рачун код Војвођанске банке А. Д. Нови Сад
број 355-1089360-75